

Syllabus

Îngrijirea paliativă și educația despre moarte

Topic 1) Educația despre moarte și pierdere

Acest prim modul va aborda definiția și domeniul de aplicare a educației despre moarte, rădăcinile sale în teoria managementului terorii; procesul de moarte și influențele socioculturale și spirituale asupra experienței unei boli grave. O parte din modul va fi dedicat doliului anticipativ, tulburării de doliu prelungit și complicat.

Competențe dobândite. La încheierea acestui modul, participanții vor putea...

- Cunoaște definiția educației despre moarte și principiilor fundamentale ale teoriei managementului terorii
- fi capabili să recunoască nevoile existențiale și spirituale ale pacienților și familiilor acestora în procesul sfârșitului vieții
- să contextualizeze implicațiile bioetice și culturale în experiența personală a bolii
- Cunoaște tiparelor de doliu (inclusiv doliul anticipat și complicat)

Metoda de predare: Prezentare preînregistrată, forum online, test.

Referințe cheie:

1. Testoni, I. (2015). *L'ultima nascita. Psicologia del morire e death education*, Torino: Bollati Boringhieri.
2. Greenberg, J., Simon, L., Pyszczynski, T., Solomon, S., & Chatel, D. (1992). Terror management and tolerance: Does mortality salience always intensify negative reactions to others who threaten one's worldview? *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 212–220.

3. Fonseca, L. M., & Testoni, I. (2011). The Emergence of Thanatology and Current Practice in Death Education. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, 64(2), 157-169. doi: 10.2190/OM.64.2.d

Topic 2) Îngrijirea paliativă și calitatea vieții

Acest al doilea modul va aborda definiția îngrijirii paliative, cum, unde și când poate apărea și rolul psihologilor în îngrijirea paliativă. Istoria îngrijirii paliative și contextul actual, obiectivele și fundamentele etice vor fi discutate.

Competențe dobândite. La încheierea acestui modul, participanții vor putea...

- Cunoaște aspectele psihologice de bază ale planului de îngrijire centrat pe pacient vs o îngrijire centrată pe boală, în domeniul îngrijirilor paliative.
- Cunoaște definițiile și principiile fundamentale ale îngrijirilor paliative
- Cunoaște diferitele setări în îngrijirea paliativă (hospice, spital, îngrijire la domiciliu etc.)
- Cunoaște rolul psihologului în echipa de îngrijiri paliative (Psihologie Paliativă)

Metoda de predare: Prezentare preînregistrată, forum online, test.

Referințe cheie:

1. Arias-Casais N, Garralda E, Rhee JY, Lima L de, Pons JJ, Clark D, Hasselaar J, Ling J, Mosoiu D, Centeno C. (2019) EAPC Atlas of Palliative Care in Europe 2019. Vilvoorde, EAPC Press.
2. Paal P, Brandstötter C, Lorenzl S, Larkin P, Elsner F (2019). Postgraduate palliative care education for all healthcare providers in Europe: Results from an EAPC survey. *Palliative and Supportive Care* 17, 495 –506. <https://doi.org/10.1017/S1478951518000986>

3. Testoni, I., Bottacin, M., Fortuna, B.C., Zamperini, A., Marinoni, G.L., Biasco, G. (2019). Palliative care and psychology education need in nursing courses: A focus group study among Italian undergraduates. *Psicologia della Salute*, 2019 (2), pp. 80-99, doi: 10.3280/PDS2019-002004
4. Centeno C, Sitte T, de Lima L, et al. (2018) White Paper for Global Palliative Care Advocacy: Recommendations from a PAL-LIFE Expert Advisory Group of the Pontifical Academy for Life, Vatican City. *J Palliat Med*. 21(10):1389-1397. doi:10.1089/jpm.2018.0248
5. Noguera A, Bolognesi D, Garralda E, Beccaro M, Kotlinska-Lemieszek A, Furst CJ, Ellershaw J, Elsner F, Csikos A, Filbet M, Biasco G, and Centeno C. (2018) How Do Experienced Professors Teach Palliative Medicine in European Universities? A Cross-Case Analysis of Eight Undergraduate Educational Programs, *Journal of Palliative Medicine*.21(11) 1621-1626.
6. Martoni AA, Varani S, Peghetti B, et al. (2017) Spiritual well-being of Italian advanced cancer patients in the home palliative care setting. *Eur J Cancer Care (Engl)*; 26(4):10.1111/ecc.12677. doi:10.1111/ecc.12677
7. Casale G., Calvieri A. (2014). Le cure palliative in Italia: inquadramento storico. *MeDiC*, 22(1): 21-26
8. Claessen, Susanne & Francke, A. & Ehteld, Michael & Schweitzer, Bart & Donker, Gé & Deliens, Luc. (2013). GPs' recognition of death in the foreseeable future and diagnosis of a fatal condition: A national survey. *BMC family practice*.
9. Bruera, E., & Hui, D. (2012). Conceptual models for integrating palliative care at cancer centers. *Journal of palliative medicine*, 15(11), 1261–1269. <https://doi.org/10.1089/jpm.2012.0147>
10. Department of Health, Western Australia. (2008) Palliative Care Model of Care. Perth: WA Cancer & Palliative Care Network, Department of Health, Western Australian.

Topic 3) Comunicarea – ANT

Acest al treilea modul va examina cum să porți conversații despre boli grave cu pacienții și familiile acestora și bune practici în rândul personalului din domeniul sănătății cu privire la diseminarea veștilor rele/proaste.

Competențe dobândite. La încheierea acestui modul, participanții vor putea...

- să recunoască importanța și implicațiile comunicării atât a prognosticului cât și intervenției în contextul îngrijirilor paliative
- să-și dezvolte abilitățile de comunicare în rândul echipelor de profesioniști din domeniul sănătății
- Înțelege principiile comunicării empatică și a strategiilor de aplicare a acesteia

Metoda de predare: Prezentare preînregistrată, forum online, test.

Referințe cheie:

1. Henselmans, I., van Laarhoven, H. W., van Maarschalkerweerd, P., de Haes, H. C., Dijkgraaf, M.G., Sommeijer, D. W., & de Vos, F. Y. (2019). Effect of a Skills Training for Oncologists and a Patient Communication Aid on Shared Decision Making About Palliative Systemic Treatment: A Randomized Clinical Trial. *The Oncologist*. theoncologist.2019-0453. 10.1634/theoncologist.2019-0453.
2. Geerse O.P., Lamas D.J. et al., (2019) A Qualitative Study of Serious Illness Conversations in Patients with Advanced Cancer, *Journal of Palliative Medicine* 22 (7).
3. Isenberg-Grzeda, Elie; Ellis, Janet Editorial: Communication in cancer, *Current Opinion in Supportive and Palliative Care*: March 2019 - Volume 13 - Issue 1 - p 31-32 doi: 10.1097/SPC.0000000000000416
4. Gilligan, T., Salmi, L., & Enzinger, A. (2018). Patient-clinician communication is a joint creation: Working together toward well-being. *American Society of Clinical Oncology Educational Book*, 38, 532-539.
5. Gilligan T., Coyle N et al (2017), Patient-Clinician Communication: American Society of Clinical Oncology Consensus Guideline *Journal Of Clinical Oncology*, 35, 31
6. Isenberg-Grzeda, Elie; Ellis, Janet Editorial: Communication in cancer, *Current Opinion in Supportive and Palliative Care*: March 2019 - Volume 13 - Issue 1 - p 31-32 doi: 10.1097/SPC.0000000000000000
7. Gilligan, T., Coyle, N., Frankel, R. M., Berry, D. L., Bohlke, K., Epstein, R. M., Finlay, E., Jackson, V. A., Lathan, C. S., Loprinzi, C. L., Nguyen, L. H., Seigel, C., & Baile, W. F. (2018).

Patient- Clinician Communication: American Society of Clinical Oncology Consensus Guideline. Obstetrical and Gynecological Survey, 73(2), 96-97

8. Parry, R., Land, V., & Seymour, J. (2014). How to communicate with patients about future illness progression and end of life: a systematic review. *BMJ supportive & palliative care*, 4(4), 331-341.

9. Communicating Cancer: How to Convey What You Really Mean to Your Patients ASCO EDUCATIONAL BOOK 2013

10. Dizon, D. S., Politi, M. C., & Back, A. L. (2013). The power of words: discussing decision making and prognosis. *American Society of Clinical Oncology Educational Book*, 33(1), 442-446.

11. Klarare A, Hagelin CL, Fürst CJ et al. (2013). Team interactions in specialized palliative care teams: a qualitative study. *J Palliat Med*, 16:1062-9.

12. Epstein, R. M., & Street, R. L. (2007). Patient-centered communication in cancer care: promoting healing and reducing suffering. National Cancer Institute; Bethesda (No. 07-6225). MD: 2007. NIH Publication.

13. Baile, W. F., Buckman, R., Lenzi, R., Glober, G., Beale, E. A., & Kudelka, A. P. (2000). SPIKES—a six-step protocol for delivering bad news: application to the patient with cancer. *The oncologist*, 5(4), 302-311.

Topic 4) Planificarea avansată a îngrijirii (ACP)

Planificarea avansată a îngrijirii câștigă o atracție din ce în ce mai mare la nivel mondial și, în același timp, este un principiu important pentru oricare politică națională de sănătate, este vitală în contextul sănătății publice din cauza creșterii continue a bolilor cronice în întreaga lume. Acest al patrulea modul va discuta despre luarea co-deciziei pentru o abordare personalizată în îngrijirea paliativă și modul în care profesioniștii din domeniul sănătății pot facilita îngrijirea avansată planificată.

Competențe dobândite. La încheierea acestui modul, participanții vor putea...

➤ Cunoaște principalele aspecte legate de Planificarea avansată a îngrijirii (Advance Care Planning) în context european

- Să știe să promoveze procesul decizional, conform informațiilor, consimțământului, proporționalității și planificării comune a tratamentului
- Să știe cum să satisfacă atât nevoile psihologice, cât și psihosociale/culturale ale pacientului cât și ale familiei acestuia în planificarea prealabilă a îngrijirii

Metoda de predare: Prezentare preînregistrată, forum online, test.

Referințe cheie:

1. Martin, A. E., & Beringer, A. J. (2019). Advanced care planning 5 years on: An observational study of multi-centred service development for children with life-limiting conditions. *Child: Care, Health and Development*, 45(2), 234-240. DOI: <https://doi.org/10.1111/cch.12643>.
2. Shapiro, M. F. (2019). The Last Breath-Enriching End-of-Life Moments. *JAMA internal medicine*. DOI: 10.1001/jamainternmed.2019.1451
3. Agarwal R., Epstein A.S (2018) Advance Care Planning and End-of-Life Decision Making for Patients with Cancer. *Semin Oncol Nurs*; 34(3): 316–326. doi:10.1016/j.soncn.2018.06.012.
4. Lum H.D, Sudore R.L, Bekelman D.B. (2015). Advance Care Planning in the Elderly.. *Med Clin N Am* 99; 391–403. <http://dx.doi.org/10.1016/j.mcna.2014.11.010>
5. Narang A.K, Wright A.A., Nicholas L.K. (2015). Trends in Advance Care Planning in Patients With Cancer Results From a National Longitudinal Survey. *JAMA Oncol*;1(5):601-608. doi:10.1001/jamaoncol.2015.1976
6. Varani S., Dall'Olio F., Messana R., Tanneberger S., Pannuti R., Pannuti F., Biasco G., (2015) Clinical and demographic factors associated to the place of death in advanced cancer patients assisted at home in Italy, *Progress in Palliative Care* 23-2.
7. Mullick, A., Martin, J., & Sallnow, L. (2013). An introduction to advance care planning in practice. *BMJ*, 347, f6064. DOI: <https://doi.org/10.1136/bmj.f6064>.
8. Varani S., Dall'Olio F., Messana R., Tanneberger S., Pannuti R., Pannuti F., Biasco G., (2015) Clinical and demographic factors associated to the place of death in advanced cancer patients assisted at home in Italy, *Progress in Palliative Care* 23-2

Topic 5) Intervenții psihologice

Acest al cincilea modul va aborda problemele comune ale trăirii cu o boală în stadiu avansat, care pune viața în pericol și cum să oferiți pacienților sprijin psihologic și psihoterapie. Modulul va trata și modul de a oferi suport emoțional îngrijitorilor, precum și persoanelor apropiate pacienților (rude, prieteni, colegi etc.) în timpul bolii și după deces. Mai mult, modulul va aborda și bunele practici pentru personalul medical.

Competențe dobândite. La încheierea acestui modul, participanții vor putea...

- Cunoașterea strategiilor de intervenție psihologică în domeniul îngrijirilor paliative
- Cunoașterea strategiilor de suport psihologic ale procesului de doliu
- Să știi cum să gestionezi povara familiei în contextul îngrijirilor paliative

Metoda de predare: Prezentare preînregistrată, forum online, test.

Referințe cheie:

1. Rodin G, An E, Shnall J, Malfitano C. (2020). Psychological Interventions for Patients With Advanced Disease: Implications for Oncology and Palliative Care. *J Clin Oncol.*;38(9):885-904. doi:10.1200/JCO.19.00058
2. Zimmermann F, Jordan J, Burrell B. (2020) Coping with cancer mindfully: A feasibility study of a mindfulness intervention focused on acceptance and meaning in life for adults with advanced cancer, *European Journal of Oncology Nursing*, 44 (2020) 101715, <https://doi.org/10.1016/j.ejon.2019.101715>
3. Franchini L, Ercolani G., Ostan R., Raccichini M., Samolsky-Dekel A., Malerba MB, Melis A., Varani S., Pannuti R. (2020) Caregivers in home palliative care: gender, psychological aspects, and patient's functional status as main predictors for their quality of life, *Supportive Care in Cancer* Jul;28(7):3227-3235. doi: 10.1007/s00520-019-05155-8.
4. Blanckenburg, P. & Leppin, N. (2018). Psychological interventions in palliative care, *Current Opinion in Psychiatry*: 31(5): 389-395 doi:10.1097/YCO.0000000000000441
5. Applebaum AJ, Kulikowski JR, Breitbart W. (2015) Meaning-Centered Psychotherapy for Cancer Caregivers (MCP-C): Rationale and Overview. *Palliat Support Care*. 13(6):1631-1641. doi:10.1017/S1478951515000450

6. Lo C, Hales S, Jung J et al (2014) Managing Cancer And Living Meaningfully (CALM): Phase 2 trial of a brief individual psychotherapy for patients with advanced cancer Palliative Medicine 28(3)234-242
7. Breen LJ et al. (2013) Bridging the Gaps in Palliative Care Bereavement Support: An International Perspective Death Studies 38: 54–61, . 10.1080/07481187.2012.725451
8. Masterson, Melissa & Schuler, Tammy & Kissane, David. (2013). Family focused grief therapy: A versatile intervention in palliative care and bereavement. Bereavement Care. 32. 117-123. 10.1080/02682621.2013.854544.
9. Stroebe, Margaret; Schut, Henk (2010). The Dual Process Model of Coping with Bereavement: A Decade, Journal of Death and Dying. 61 (4): 273–289. doi:10.2190/OM.61.4.b
10. Hudson, Peter L. et al. (2005) A Psycho-Educational Intervention for Family Caregivers of Patients Receiving Palliative Care: A Randomized Controlled Trial, Journal of Pain and Symptom Management, 30 (4), 329 – 341; <https://doi.org/10.1016/j.jpainsymman.2005.04.006>